

Sammanställning och analys av enkätsvar inom UHR-projektet Högskolepedagogiskt lyft

1. Inledning

Denna rapport är resultatet av det uppdrag som Universitets- och högskolerådet (UHR) har gett Sveriges förenade studentkårer (SFS) att i en rapport sammanställa och göra en analys av enkätsvar inom ramen för projektet Högskolepedagogiskt lyft.

Rapporten innehåller en analys av materialet i avsnitt 3-4. Ytterligare slutsatser och svar på referensgruppens frågor finns i avsnitt 5.

En redogörelse för de områden som SFS har identifierat där det behövs utvecklingsinsatser, samt förslag på åtgärder som UHR kan göra under projekttiden för att bedriva till ett högskolepedagogiskt lyft, återfinns i avsnitt 6.

I och med att denna rapport överlämnas är den delen av uppdraget genomfört.

2. Bakgrund

2.1 Uppdraget

Inom ramen för projektet högskolepedagogiskt lyft har UHR genomfört två enkätundersökningar:

- En enkät har skickats till lärosätena, med de ansvariga för lärosätenas högskolepedagogiska enheter eller motsvarande som målgrupp.
- En enkät har skickats till ett antal nätverk och organisationer som på olika sätt arbetar med högskolepedagogiska utvecklingsfrågor

SFS har enligt överenskommelse med UHR fått i uppdrag av UHR att i en rapport sammanställa och göra en analys av enkätsvaren. Analysen skulle göras utifrån ett antal frågor som referensgruppen för projektet Högskolepedagogiskt lyft tagit fram.

I uppdraget ingick också att se vilka gemensamma nämnare som finns i materialet och om det finns tydliga områden där utvecklingsinsatser behövs. I den mån SFS under sammanställning och analys upptäcker andra teman som

kan vara av intresse för projektet ska det framföras i rapporten.

SFS fick också i uppdrag att utifrån sammanställningen och analysen föreslå åtgärder som projektet bör genomföra under projekttiden för att bidra till ett högskolepedagogiskt lyft.

2.2 Särskilda frågor

Referensgruppen för projektet Högskolepedagogiskt lyft har formulerat ett antal frågor som ska besvaras inom ramen för analysen:

- Skiljer sig svaren mellan stora och små lärosäten?
- Styrkor/svagheter
 - Vilka styrkor/svagheter identifierar lärosätena? Hur bör detta tolkas?
 - Fritextsvaren bör analyseras för sig
 - Vad är lärosätenas svagheter och kan det tolkas som deras största behov?
 - Hur kan vi matcha svagheter hos vissa lärosäten med styrkor hos andra lärosäten? Och inom vilka områden finns det ingen matchning och hur hanterar UHR det?
 - Vilka styrkor/svagheter identifierar intresseorganisationerna? Hur bör de tolkas?
 - Var finns styrkorna? Kan lärosätena klustras för olika uppdrag?
- Jag (som representerar "IT") skulle gärna se en blyxtbelysning av vad som sägs om digitalisering. Noterar att termen dyker upp en hel del.
- Ser man till skalorna finns det ju några områden som har lite högre genomsnittsvärden, några med lite lägre. Det vore intressant – om materialet ger några ledtrådar – att titta på de lärosäten som avviker; vad gör de/inte. t ex är det ganska låga värden på "pedagogiskt ledarskap" men Handels har högt – vad gör de som andra kanske inte gör?
 - Här kan den del av matchningen göras och styrkor respektive svagheter bli synliga
- Medskick: Utgå från lärosäten och lägg inte alltför stor vikt vid det kvantitativa utan se det som en indikation.

2.3 Metod

Materialet med lärosätenas svar är förhållandevis svåröverskådligt. Förutom två bakgrundsfrågor så innehöll enkäten till lärosätena 13 frågor, varav tolv besvarades i fritext. I flera frågor uppmuntrades respondenterna att lyfta fram flera olika aspekter samtidigt. Därför har det inte varit möjligt att använda samma metod för att bearbeta svaren på alla frågor. För några av frågorna har svaren visserligen kunnat kategoriseras ganska enkelt. En fråga (5) har fordrat en mer komplex sammanställning för att bli

överblickbar, medan två frågor (11 och 13) har behövt brytas upp i flera delar. Några frågor har kunnat grupperas (6-9 och 11-12) vilket underlättar jämförelser betydligt.

Enkäten till nätverken och organisationerna har varit mindre omfattande. Några av frågorna har kunnat sammanställas med samma metod som motsvarande frågor i enkäten till lärosätena. I och med att antalet svar var betydligt färre, kunde resterande frågor analyseras utan samma behov av kategorisering och kvantifiering.

Ambitionen har varit att ringa in vanliga typer av svar och i någon mån identifiera samband mellan olika svar. Antalet svar är dock för litet för att det ska vara meningsfullt att göra några djupare statistiska analyser.

3. Lärosätenas svar

Frågorna har fått en ny numrering för att underlätta bearbetningen.

3.1 Fråga 1: Lärosäte

Fråga: *Vilket lärosäte tillhör du?*

Respondenterna fick ange vilket lärosäte de representerade. SFS har sedan grupperat svaren. Sammansättningen av olika lärosäten återspeglar hela högskolesektorn förhållandevis väl. Det stora bortfallet finns inom kategorin *Övriga enskilda utbildningsanordnare* ("Övriga") vars lärosäten samlar en förhållandevis liten andel av det totala antalet studenter.

	Antal svar	Antal lärosäten totalt	Bortfall
Stora breda universitet	6	6	0
Fackinriktade universitet	5	6	1
Nya universitet	6	6	0
Högskolor	10	12	2
Konstnärliga högskolor	3	5	2
Övriga	4	15	11
Totalt	34	50	16

Tabell 1: Kategorisering av lärosäten.

Ett lärosäte har endast besvarat frågorna 1-5 men inte frågorna 6-15. Lärosätet tillhör kategorin *Övriga*.

3.2 Fråga 2: Respondenternas roll

Fråga: *Vilken är din yrkesroll?*

19 av de 34 svaren har formulerats av föreståndaren/chefen eller motsvarande för lärosätets högskolepedagogiska enhet. I något fall har dessa fyllt i svaren i samråd med ytterligare någon person, såsom en prorektor, IKT-chef eller ordförande för den högskolepedagogiska enhetens styrelse.

Det näst vanligaste var att enkäten fylldes i av en studierektor (3 svar). Resterande tolv svar fylldes i av olika roller, exempelvis akademiska ledare eller ansvariga för närliggande enheter/avdelningar.

3.3 Fråga 3: Placering av högskolepedagogiskt centrum

Fråga: *Var är i organisationen är ert högskolepedagogiska centrum, eller motsvarande, placerat?*

Fritextsvaren har kategoriserats.

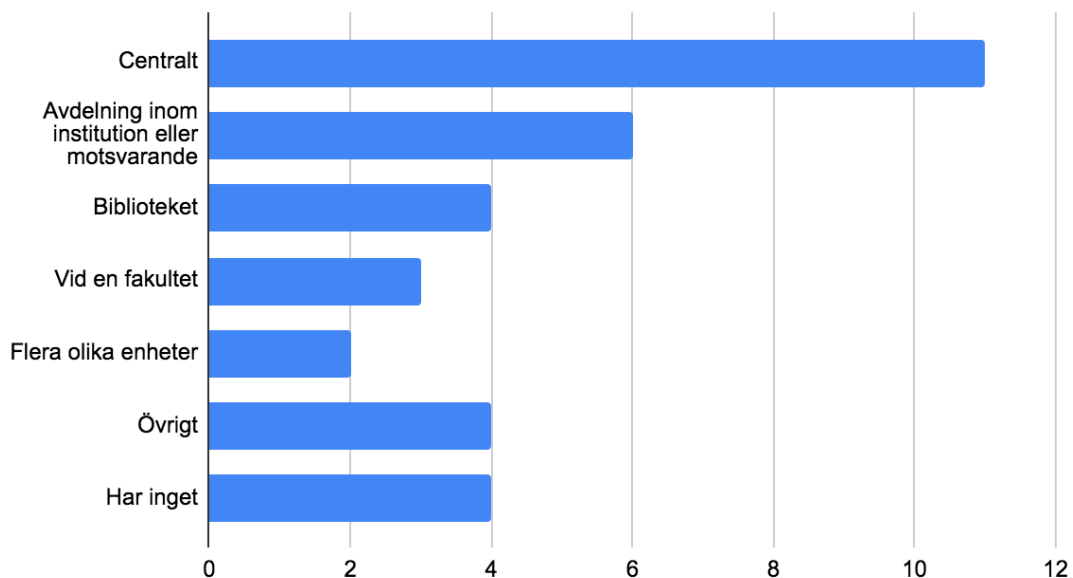

Diagram 1: Placering av högskolepedagogiskt centrum.

Det vanligaste är att den högskolepedagogiska enheten är placerad centralt direkt under lärosätetsledning. Det är också ganska vanligt att den högskolepedagogiska enheten är del av en institution – då vanligtvis som en avdelning eller centra inom en institution för utbildningsvetenskap eller motsvarande. På några lärosäten är det högskolepedagogiska stödet organiserat i anslutning till biblioteket. Vid tre lärosäten är det placerat i

anslutning till fakultet. Två lärosäten uppger att ansvaret för högskolepedagogiken är utspritt på mer än en enhet. Bland de fyra övriga svaren ingår exempelvis lärosäten där olika avdelningar tillsammans bildar en gemensam enhet eller arbetsgrupp.

Fyra lärosäten uppger att de inte har någon pedagogisk enhet. Av dessa tillhör tre lärosäten kategorin *Övriga enskilda utbildningsanordnare*, och den fjärde är ett av de minsta lärosätena inom kategorin *Högskolor*.

3.4 Fråga 4: Ledningens engagemang

Fråga: *På vilket sätt är ledningen engagerad i frågor om högskolepedagogisk utveckling/kompetensutveckling vid ert lärosäte?*

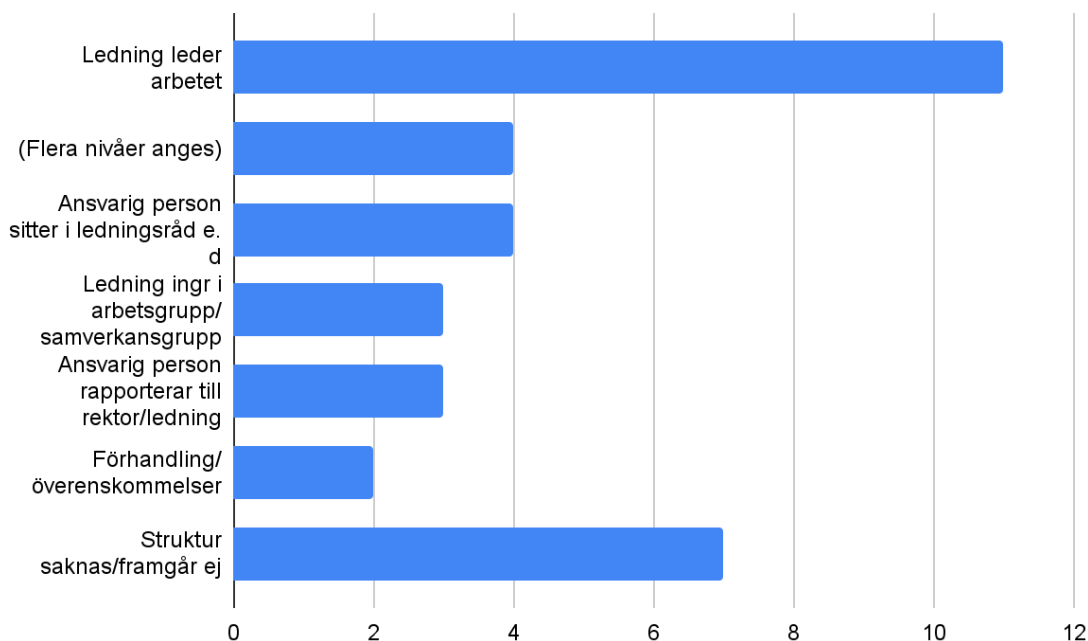

Diagram 2: *Ledningens engagemang.*

Det vanligaste sättet för ledningen att engagera sig i den högskolepedagogiska utvecklingen är genom att leda arbetet – vanligtvis genom att en person från ledningen leder arbetet i någon form av styrgrupp eller högskolepedagogiska råd (11 svar). Vid tre lärosäten ingår personer från ledningen i sådana arbetsgrupper/råd, men leder inte gruppens arbete. Dessa svar är något vanligare hos större lärosäten.

Det näst vanligaste är att det saknas struktur för engagemang hos ledningen eller att sådana strukturer inte framgår av svaren (7 svar). Svar som fokuserar på det personliga engagemanget eller sporadiska aktiviteter har klassificerats som *Struktur saknas/framgår ej*. Ett personligt engagemang hos ledande personer kan naturligtvis

tjäna som inspiration och drivkraft för andra medarbetare, men om det inte samtidigt finns mer formella kontaktytor mellan ledningen och de ansvariga för utvecklingsarbetet, så är det svårt att se hur engagemanget ska få genomslag i det faktiska arbetet. Mer informella och ostrukturerade arbetssätt är dessutom svåra för andra organisationer att ta efter. Att det är en relativt stor andel lärosäten som inte har någon tydlig struktur för engagemanget, tyder dock på att det finns utvecklingspotential. Det är dock tänkbart, särskilt i små organisationer, att det högskolepedagogiska utvecklingsarbetet faktiskt har ett starkt stöd från ledningen även om struktur saknas eller inte framgår av enkätsvaren. Det återfinns dock inget sådant samband vad gäller lärosätenas storlek i enkätsvaren, utan det finns både stora och små lärosäten som saknar denna typ av struktur.

Vid några lärosäten kopplas ledningen ihop med det högskolepedagogiska arbetet genom att en anställd med ansvar för högskolepedagogisk utveckling sitter med i ledningsråd eller motsvarande (4 svar) eller rapporterar direkt till ledningen (3 svar).

Två lärosäten uppger att det högskolepedagogiska centrat eller motsvarande varje år förhandlar eller sluter överenskommelser med ledningen om sitt uppdrag.

Av de fyra lärosäten som inte hade någon pedagogisk enhet, är det två som inte heller ange någon struktur för stöd av HP på nästa fråga. De andra två har en struktur som innebär att en ansvarig person rapporterar till ledningen, alltså en personbunden struktur.

3.5 Fråga 5: Stöd till pedagogiskt ledarskap

Fråga: *Hur stöttas det pedagogiska ledarskapet på olika nivåer och för olika roller vid ert lärosäte?*

Svaren har först kategoriserats utifrån de typer av stöd som beskrivs:

	Antal svar
Särskilt ansvariga (Det finns personer med särskilt ansvar för att stötta det pedagogiska ledarskapet)	14
Utbildning (Pedagogiska ledare kan ta del av kurser/utbildningar)	23
Mötesplatser (Pedagogiska ledare kan delta i nätverk, konferenser eller andra sammanhang för att diskutera och utbyta erfarenheter)	16
HP-enheter et.c. (Lärosätet lyfter fram de högskolepedagogiska enheter/råd eller motsvarande organs roll för att stödja pedagogiskt ledarskap.)	5
Incitament	9

(Akademiskt ledarskap uppmuntras genom olika former av incitament, exempelvis inom meriteringssystemet, att pedagogisk skicklighet inverkar på lön/befordran, eller medelstilleddning)	
--	--

Tabell 2: Typ av stöd till pedagogiskt ledarskap. N.B. att varje respondent kan ge mer än ett svar.

Det bör noteras att betydligt färre lärosäten lyfter fram sina högskolepedagogiska enheter/råd på frågan om stöd till det pedagogiska ledarskapet, jämfört med hur många som faktiskt har sådana enheter/råd (se fråga 3). Kategorierna är dock inte ömsesidigt uteslutande: Om en respondent har angett att lärosätet tillhandahåller utbildning/kurser, så är det antagligen ofta de högskolepedagogiska enheterna som ansvarar för dessa.

Svaren har sedan sorterats in utifrån vilka nivåer/roller de olika stöden är riktade mot. De flesta roller går att matcha ungefärligt mot en organisationsnivå. En sådan sammanslagning av roller och nivåer blir inte perfekt, men det innebär att antalet alternativ minskar och resultatet blir betydligt mer överskådligt:

Nivå	Roll
Ledningsnivå	Rektor, prorektor, myndighetschef
Fakultetsnivå, akademi, skola	Dekan
Institution	Prefekt, studierektor
Program	Programansvarig, programchef
Individ	Lärare, examinator

Tabell 3: Vilka nivåer/roller de olika stöden är riktade mot.

I många fall har stöden varit riktade till flera nivåer samtidigt. I några fall har det inte uttryckligen angetts vilken roll/nivå stöden riktar, exempelvis för att olika lärosäten använder olika titlar. Materialet har därför fordrat tolkning som bygger på egna antaganden av oss som utför analysen, det torde dock inte påverka den övergripande bilden. Resultatet sammanfattas i nedanstående figur/tabell.

	HP-råd	Särskilt ansvariga	Mötesplatser	Utbildning	Incitament	
Ledningsnivå	3	5	6	2	0	
Fakultetsnivå/dekan	4	7	9	3	0	
Institutionsansvarig/ prefekt	1	5	11	9	0	
Programansvarig	0	6	11	16	1	
Enskilda lärare	0	5	7	13	9	

Tabell 4: Typ av stöd till olika nivåer/roller. Antal svar per kategori och nivå/roll.

Det vanligaste stödet för högskolepedagogiskt ledarskap, är utbildningar/kurser för programansvariga (16 svar). Det näst vanligaste är utbildningar/kurser för enskilda lärare (13 svar).

Det tredje vanligaste stödet är mötesplatser, exempelvis nätverk eller konferenser, riktade till programansvariga och/eller studierektorer/prefekter och i viss mån ansvariga på fakultetsnivå.

Ett annat ganska vanligt svar rör olika former av incitament, framförallt kopplat till att högskolepedagogisk skicklighet ingår i lärosätets interna meriteringssystem. Detta utgör i strikt bemärkelse inget *stöd*, men innebär givetvis en signal om att lärarna har ett ansvar att själva prioritera högskolepedagogiken och även möjlighet att lägga tid på det. Det är värt att notera att det här saknas incitament högre upp i hierarkin, exempelvis särskilda medel till de fakulteter eller institutioner som utmärker sig i det högskolepedagogiska utvecklingsarbetet.

Det är också relativt vanligt att stödet finns i form av en person med särskilt ansvar för högskolepedagogiska utvecklingen. Sådana ansvariga förekommer på alla nivåer, men det vanligaste är på fakultetsnivå eller motsvarande, följt av programansvariga. När ansvaret ligger på enskilda lärare så handlar det inte om att individualisera ansvaret, utan verkar i regel röra sig om specifika personer, exempel system med excellenta lärare eller särskilda läraranställningar som bygger på pedagogiska meriter.

Några lärosäten uppger att det högskolepedagogiska stödet ges genom högskolepedagogiska råd eller motsvarande. Dessa tycks i regel vara placerade i anslutning till ledningen eller på fakultetsnivå. Det är dock möjligt att personer längre ut i organisationen kan ingå i råden. Rådets sammansättning av olika ledamöter/personal framgår inte av svaren.

Det är svårt att identifiera mönster i hur stora respektive små lärosäten svarar. I de flesta kategorier av svar finns samtliga kategorier av lärosäten representerade. Undantaget är den minst vanliga svars-kategorin, *HP-enheter*, där varken de största (stora breda universitet) eller de minsta lärosätena (övriga enskilda utbildningsanordnare) finns representerade. Detta bör dock inte ha några ytterligare implikationer.

3.6 Fråga 6–9: Högskolepedagogiska områden

Fråga: *Inom vilka områden uppfattar ni att det finns för lite kunskap (forskning/beprövad erfarenhet) om högskolepedagogik?*

Fråga: *Vilka specifika högskolepedagogiska/högskoledidaktiska områden forskar (och publicerar) lärare vid ert lärosäte forskning inom?*

Fråga: *Vilka särskilda utvecklingsområden inom högskolepedagogik arbetar ni med för närvarande vid ert lärosäte?*

Fråga: *Vilka är ert lärosätes styrkor inom det högskolepedagogiska området?*

Svaren har kategoriserats. För att möjliggöra jämförelser har samma kategorier använts för alla fyra frågor.

Samma kategorier har även använts för en av frågorna till nätverken: *3 Inom vilka områden uppfattar ni att det finns för lite kunskap (forskning/beprövad erfarenhet) om högskolepedagogik?*

Svaren innehöll stora variationer och allt som allt resulterade det i 35 kategorier:

	6 Inom vilka områden uppfattar ni att det finns för lite kunskap (forskning/beprövad erfarenhet) om högskolepedagogik?	7 Vilka specifika högskolepedagogiska/högskolepedagogiska didaktiska områden forskar (och publicerar) lärare vid ert lärosäte inom forskning inom?	8 Vilka särskilda utvecklingsområden inom högskolepedagogik arbetar ni med för närvarande vid ert lärosäte?	9 Vilka är ert lärosätes styrkor inom det högskolepedagogiska området?	Nätverkens svar: 3 Inom vilka områden uppfattar ni att det finns för lite kunskap (forskning/beprövad erfarenhet) om högskolepedagogik?
Digital/hybrid/digitalisering	9	14	21	10	2
Ämnesspecifik/ämnesdidaktisk forskning	5	15	1	9	1
Examination/betyg/bedömning	3	4	11	3	1
Styrning/organisation/verksamhet	1	4	3	11	2
Lärande (inkl. studentcentrerat/aktivt/blended)	5	6	10	6	2
Meritering/meriterings-system	2	2	9	4	1
Akademisk litteracitet	1	7	5	3	0
Kompetens/professionsutveckling	1	3	0	7	0
Samverkan/samarbeten/nätverk	4	2	0	7	1
Ingen/inga exempel	0	7	0	0	0
Hållbar utveckling	1	4	6	2	2
Lärmiljö	0	5	6	4	1
Hela området	5	1	0	0	0
Handledning	2	5	3	1	0
Internationellt/globalt	0	2	5	2	1
Lärrarrollen	0	2	5	1	1

Genus/jämställdhet/makt	1	4	2	1	1
Kritiskt/vetenskapligt tänkande	1	4	0	1	0
Studentfokus/studentcentererad forskning	2	4	1	2	1
Breddat deltagande/rekrytering	2	2	3	0	2
Etik	0	3	0	0	0
Pedagogiska modeller/metoder	0	3	1	0	0
Pedagogiskt ledarskap	3	3	3	1	1
Forskarutbildning/högre akademisk nivå/forskarskolor	1	2	1	0	1
Kommunikation	0	1	1	2	0
Kvalitet/kvalitetsarbete	1	0	2	1	2
Pedagogisk utveckling	1	1	2	0	0
Specialpedagogik/tillgänglighet/stöd	2	1	1	2	1
Bildning	0	1	0	1	0
Framtidens lärande/utbildning/studenten/ lärarroll	0	1	1	0	3
Förutsättningar för högre studier	0	1	0	0	0
Praktisk tillämpning/kunskap	1	0	1	1	0
Svensk kontext	1	0	0	0	1
VFU	0	1	0	0	0
Öppen utbildning/lärresurser	0	1	0	1	1

Tabell 5: Sammanställning över lärosätenas svar på fråga 6-9 och nätverkens svar på fråga 3. Antal svar per kategori och fråga. Nätverkssvaren är undantagna från färgkodningen.

a. Lärosätenas svar

Det finns en stor variation mellan lärosätenas svar. Det är svårt att veta hur detta ska tolkas, annat än att högskolepedagogik är ett brett fält där det återstår många luckor att fylla. Fem respondenter nämner också uttryckligen att *kunskapen behöver öka över hela det högskolepedagogiska området*.

Några kategorier sticker särskilt ut:

21 av de totalt 34 lärosäten som svarat uppger att de jobbar med högskolepedagogisk utveckling inom området **digitalisering** (inkl. hybrid). 14 lärosäten forskar även om detta område. Nio lärosäten uppger att det saknas kunskap inom området, medan tio lärosäten uppger att de ser digitalisering som en styrka hos det egna lärosätet. Bland de som lyfter fram det som en styrka, återfinns fyra av de sex lärosäten som fått i särskilt uppdrag från regeringen att arbeta med digitalisering (ap 2:64). Ett av lärosätena inom

regeringsuppdraget har dock inte angett att de arbetar med digitalisering över huvud taget – något som kanske kan tolkas som att respondenten själv inte är involverad i det uppdraget. Det sjätte lärosätet inom regeringsuppdraget har inte besvarat enkäten.

Universiteten är annars överrepresenterade bland de som svarar att de arbetar med digitalisering. Bland de nio lärosäten som uppger att de både arbetar med och ser digitalisering som en styrka så utgörs sex stycken av universitet, varav fyra tillhör underkategorin nya universitet. Samma mönster återfinns i vilka lärosäten som har forskning inom området.

15 lärosäten uppger att det bedrivs **ämnesdidaktisk eller ämnesspecifik** högskolepedagogisk forskning vid lärosätet. Här är det framförallt stora breda universitet som finns representerade – något som kan förklaras av att forskning totalt sett finns koncentrerad till lärosäten inom denna kategori. Nio lärosäten lyfter även fram ämnesdidaktisk eller ämnesspecifik forskning som en styrka. Det är endast fem lärosäten som uppger att det saknas kunskap på området och bara ett lärosäte lyfter fram det som ett utvecklingsområde.

Elva lärosäten anger **examination** som ett utvecklingsområde de arbetar med. Av dessa ingår samtliga stora breda universitet (totalt sex stycken) och två nya universitet. Endast tre lärosäten uppger att det saknas kunskap om högskolepedagogik i samband med examination, fyra uppger att de själva bedriver forskning inom området, och tre lyfter fram examination som en styrka. Det är svårt att förklara varför just stora universitet utvecklar pedagogiken kring examination i högre grad. Möjligtvis finns det här en potential för fler mindre lärosäten att ta efter.

Elva lärosäten uppger att en styrka är hur högskolepedagogiken är **organiserad/styrs** vid lärosätet. Det är endast fyra lärosäten som bedriver forskning inom området och bara tre som beskriver att de arbetar med att utveckla området.

Vad gäller området **lärmiljö** (6 svar) så är det enbart stora breda universitet och nya universitet som uppger att de bedriver ett utvecklingsarbete. Det är svårt att utifrån underlaget hitta en förklaring till varför endast nya och stora breda universitet bedriver utvecklingsarbete på området. Förklaringen kan därför lika gärna vara att det beror på slumpen. Det finns högskolor som bedriver forskning inom området.

Flera lärosäten nämner även att de arbetar med utveckling rörande mer specifika former av **lärande**, exempelvis studentcentrerat lärande, aktivt lärande och blended learning (10 svar).

Även **akademisk litteracitet** nämns av ett flertal lärosäten, inte minst som ett område där det bedrivs forskning (7 svar). Trots att det är det tredje vanligaste område för vilket forskning nämns, är det inte särskilt många lärosäten som jobbar med utveckling inom

området och bara tre lärosäten beskriver det som en styrka. I och med att det bedrivs forskning inom områden vid flertalet lärosäten är det inte otänkbart att det kan bli ett mer framträdande utvecklingsområde inom några år.

b. Nätverkens svar

Det finns inget område som lyfts fram av många lärosäten utan att också nämnas nätverken. Något överraskande är att tre av sex nätverk lyfter fram framtidens utbildning/undervisning, trots att det nästan är helt frånvarande i lärosätena svar. Det behöver dock inte innebära att lärosätena inte tar framtidens utbildning/undervisning i beaktning, en mer trolig tolkning är att lärosätena inte ser detta som ett separat område.

Två av nätverken lyfter att det saknas kunskap om högskolepedagogisk utveckling i samband med kvalitetsarbete. Detta är något som endast ett fåtal av lärosäten tar upp. Det skulle vara intressant att veta vad det beror på – möjligen är det något som många förbiser.

3.7 Fråga 10: Utmaningar och hinder

Fråga: Vad är det största hindret/utmaningen för högskolepedagogisk utveckling/kompetensutveckling vid ert lärosäte (lokalt/nationellt)?

Även för denna fråga har fritextsvaren kategoriserats. Varje svar kan ingå i flera kategorier.

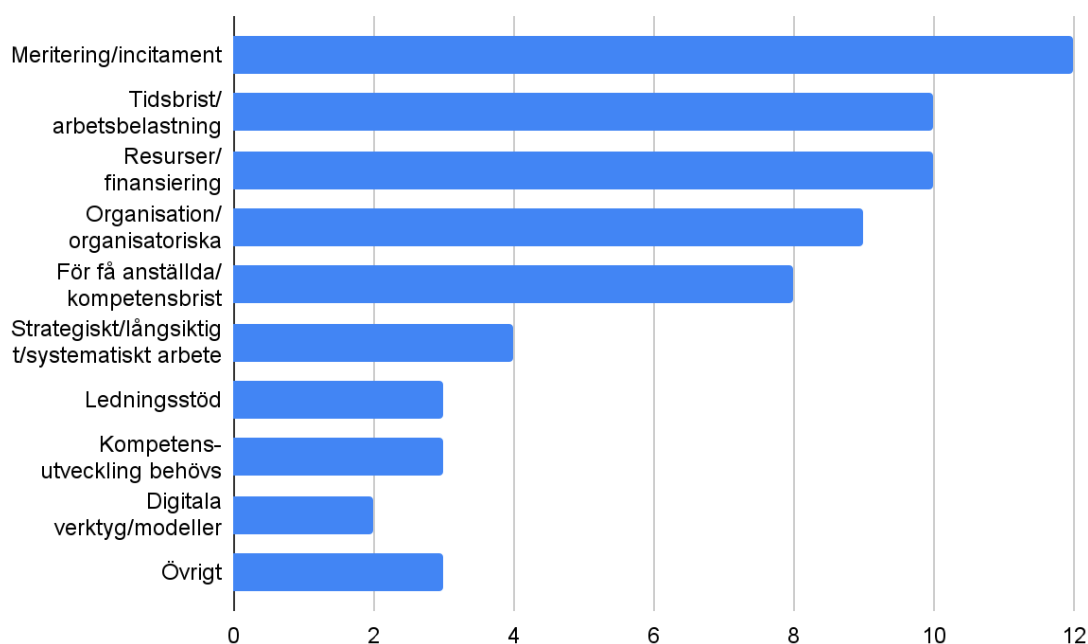

Diagram 3: Utmaningar och hinder.

Det vanligaste hindret/utmaningen som uppges har att göra med meriteringssystem eller incitament, det vill säga att högskolepedagogisk utveckling/kompetensutveckling inte uppmuntras eller premieras.

De två därpå följande hindren/utmaningarna för högskolepedagogisk utveckling/kompetensutveckling är *Resurser/finansiering* samt *Tidsbrist/arbetsbelastning* (10 svar per kategori). Nästan lika vanligt är *Organisation/organisatoriska förutsättningar* (9 svar).

Kategorin *För få anställda/kompetensbrist* får åtta svar. Detta avser anställda/kompetens särskilt inom högskolepedagogisk utveckling. Denna skiljer sig från kategorin *Tidsbrist/arbetsbelastning*, som snarare utgår från tidsbrist hos undervisande personal.

Sett till alla tre kategorier som rör resurser, tid eller personal, så har dessa inget samband med hur de högskolepedagogiska enheterna är organiserade (fråga 3), hur ledningen är engagerad eller stöttar det högskolepedagogiska arbetet (frågor 4-5) eller vilka högskolepedagogiska områden/inriktningar som lyfts fram inom lärosätets verksamhet (frågor 6-9). Det finns heller ingen väsentlig skillnad mellan stora och små lärosäten. Den enda kategorin av lärosäten som inte tar upp någon form av tids- eller resursbrist är de fyra övriga enskilda utbildningssamordnarna – men det stora bortfallet i den kategorin kan å andra sidan tolkas som att många övriga enskilda utbildningsanordnare inte har haft tid att besvara enkäten.

3.8 Fråga 11-12: Samarbeten

Fråga: *Hur ser samarbetet inom högskolepedagogisk utveckling ut med andra lärosäten/nätverk/organisationer och inom vilka områden sker det? Vilka lärdomar har ni dragit av dessa samarbeten?*

Fråga: *Vilken typ av samarbeten med andra lärosäten/nätverk/organisationer saknas?*

Enkäten innehåller två frågor om samarbeten: Hur samarbetet ser ut idag, och vilken typ av samarbeten som saknas. Svaren har kategoriserats.

	11. Hur ser samarbetet inom högskolepedagogisk utveckling ut med andra lärosäten/nätverk/organisationer och inom vilka områden sker det? Vilka lärdomar har ni dragit av dessa samarbeten?	12. Vilken typ av samarbeten med andra lärosäten/nätverk/organisationer saknas?
Enskilda föreläsare/expert	1	0
Finansierade nätverk	0	3
Forskning (projekt/nätverk/samarbeten)	4	6
Kurser/utbildningar/lärarytbyten	12	13
Gemensamma projekt/kontakter (inkl. ämnesgemensamt)	8	8
Internationell nivå	5	4
Konferenser	11	0
Nationell samordning	0	3
Tidskrifter	3	0
Utbyte av erfarenhet/kunskap	4	6
Inget	0	2

Tabell 6: Sammanställning över svaren på fråga 11 och 12: Hur samarbetet ser ut idag, och vilken typ av samarbeten som saknas.

Det vanligaste samarbetet mellan lärosäten är i form av *Kurser/utbildningar/lärarytbyten* (12 svar) följt av *Konferenser* (11 svar) och *Gemensamma projekt/kontakter* (8 svar). Flera lärosäten lyfter också fram specifika nätverk, vilket redovisas separat (se diagram 4 nedan).

Det som flest respondenter menar saknas är *Kurser/utbildningar/lärarytbyten* (13 svar) följt av *Gemensamma projekt/kontakter* (8 svar), samt *Utbyte av erfarenhet/kunskap* (6 svar) och *Forskning* (6 svar).

Fyra lärosäten uppger att de idag samarbetar genom *Gemensamma utbildningar/kurser/lärarytbyten* men ändå menar att det saknas sådana samarbeten, det vill säga att sådana samarbeten behöver öka. En tolkning kan vara att lärosätesrepresenterna upplever nuvarande samarbeten som positiva och att de behöver utvecklas mer. Något liknande mönster går exempelvis inte att se för *Konferenser*, en typ av samarbete som flera uppger att de gör idag men som ingen svarar att det behöver öka.

Samarbeten genom nätverk:

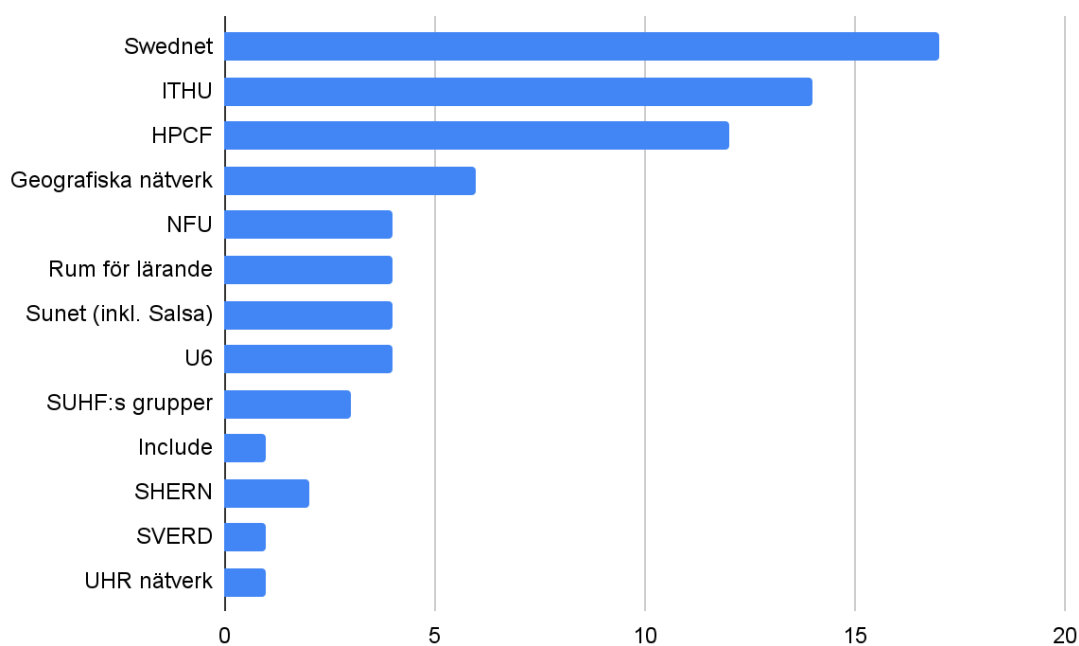

Diagram 4: Nätverk som lärosätena lyfter fram där de samverkar inom högskolepedagogisk utveckling.

Flest respondenter uppger att de ingår i nätverken Swednet (17 svar), ITHU (14 svar) och HPCF (Högskolepedagogiskt Chefsforum, 12 svar). Det fjärde vanligaste är samlingskategorin *Geografiska nätverk* (6 svar), hit räknas nätverken Lärosäten Syd och Stockholm Trio. Vissa lärosäten är med i andra nätverk utan att detta har uppgetts i svaren. Exempelvis är flera lärosäten medlemmar i Include, men bara ett lärosäte uppger det i enkätsvaren – kanske för att det i första hand inte associeras med just högskolepedagogik utan breddad rekrytering. De nätverk som anges i diagrammet bör

därför ses som de nätverk som lärosätena väljer att lyfta, och inte som en uttömmande lista över alla nätverk som lärosätena deltar i.

Några lärosätena har svarat att de deltar i internationella nätverk. Dessa svar redovisas inte i diagrammet utan istället under kategorin *Internationell nivå* (5 svar) i tabell 6 ovan.

3.9 Fråga 13 – Integrering av strategier för digitalisering och högskolepedagogisk utveckling

Fråga: Hur arbetar ert lärosäte med/har organiserat arbetet med digitaliseringsstrategi och strategi för högskolepedagogisk utveckling? På vilket sätt är de synkroniserade?

Respondenterna ger mycket varierande svar: Några fokuserar på digitalisering, andra på högskolepedagogik, och några på hur dessa är integrerade. Därför är det svårt att sammanställa en övergripande bild som täcker in frågans alla delar. Det blir inte heller meningsfullt att söka skillnader mellan olika typer av lärosäten. Det är dock möjligt att göra ett antal intressanta observationer.

Förekomst av strategier

Några lärosäten nämner uttryckligen att de har en strategi för digitalisering (4 svar) eller en strategi för högskolepedagogisk utveckling (4 svar). Något fler lärosäten nämner att de *inte* har en strategi för digitalisering (6 svar) eller högskolepedagogisk utveckling (5 svar). Bland de lärosäten som uppger att de saknar någon av strategierna, är det vanligt att det sker ett arbete som är integrerat i andra delar av verksamheten, exempelvis i verksamhetsplanen eller i de ordinarie styrprocesserna. Något enstaka lärosäte nämner att det finns en särskilt ITK-strategi, även om både strategi för högskolepedagogisk utveckling eller digitaliseringsstrategi saknas.

Två lärosäten nämner att de medvetet valt att inte ha strategier för digitalisering:

Lärosätet har haft en digitaliseringsstrategi som genom pandemin blivit omodern. De senaste två åren har lärosätet genomgått en otrolig utveckling och förvandling inom det digitala området. Vårt högskolepedagogiska centrum vill hellre prata om pedagogisk/didaktisk kompetens - där läraren förväntas göra medvetna didaktiska val. DÄREFTER väljer man HUR man vill bedriva utbildning/undervisning - digitalt, analogt, flexibelt, hybrid... Vi anser att digitaliseringen inte behöver organiseras längre, utan kan konstatera att den redan ÄR. ■

Som nämnts ovan är "digitalisering" ett ofta för snävt begrepp då den i regel definieras som en övergång från analog till digital. Vi jobbar mer interaktivt och överlappande med dessa processer – vi skapar inte digitala rum utan länkar samman sex studiecenter

runtom i landet i ett decentraliserat lärande med personal på varje studiecenter och ett starkt [huvudcampus]. ▪

Svaren beskriver ett skifte från digitalisering som en övergång från det analoga, till ett etablerat tillstånd som snarare behöver förvaltas. Det är visserligen osäkert om resonemanget innebär att det inte kommer att vara användbart att arbeta med digitaliseringsstrategier även i framtiden; den digitala tekniken och pedagogiken kommer fortsätta att utvecklas och lärosätena kommer att behöva förhålla sig och till detta. Däremot kanske det blir mer passande att prata om *digitala* strategier i framtiden, ifall termen *digitalisering* förknippas mer specifikt med övergången från det analoga.

Integrering

Många respondenter har fokuserat på hur arbetet med digitalisering och högskolepedagogisk utveckling är integrerade. 15 lärosäten beskriver olika former av integrering, medan endast två uppger att integrering saknas.

Det vanligaste sättet att integrera arbetet tycks vara att koncentrera ansvaret för både digitalisering och högskolepedagogisk utveckling till samma individer/grupper, eller att representanter från de högskolepedagogiska enheterna ingår i de arbetsgrupper eller råd som leder arbetet med digitalisering. Något lärosäte nämner att de anordnar temadagar där båda utvecklingsområdena tas upp.

Pågående utveckling

Nio lärosäten nämner att det pågår ett utvecklingsarbete med någon av strategierna. I anslutning till detta nämner två lärosäten att de inväntar SUHF:s kommande ramverk för vägledning i det fortsatta arbetet.

3.10 Fråga 14: Studenterna

Fråga: *På vilket sätt är studenterna engagerade i högskolepedagogiska utvecklingsfrågor vid ert lärosäte?*

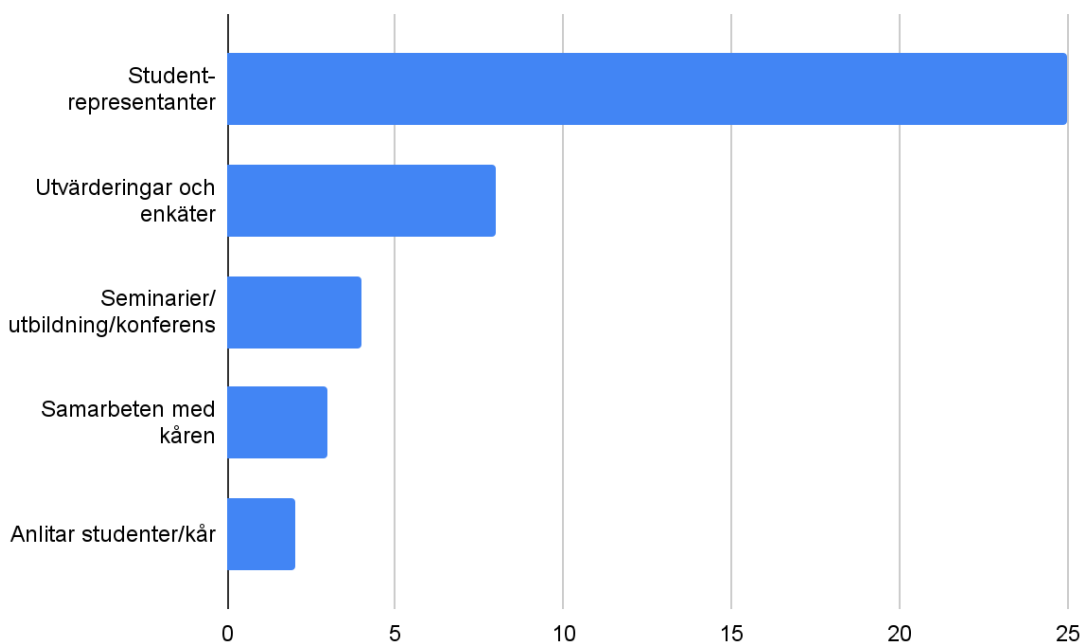

Diagram 5: Hur studenter involveras i högskolepedagogisk utveckling.

Att involvera studentrepresentanter är det vanligaste sättet att engagera studenterna i högskolepedagogiska utvecklingsfrågor (25 svar), vilket diagram 5 tydligt visar.

Det näst vanligaste är genom utvärderingar och enkäter (8 svar). Med tanke på lärosätets skyldighet att genomföra kursvärderingar, framstår antalet som undermåligt. En trolig tolkning är att det i själva verket är fler lärosäten som använder kursvärderingar, men att respondenterna inte tänker på det som ett sätt att engagera studenterna i högskolepedagogiska utvecklingsfrågor.

Fyra lärosäten anordnar högskolepedagogiska konferenser eller seminarier där studenter bjuds in att medverka.

Några lärosäten samarbetar med kåren (3 svar), två lärosäten anlitar studentkåren eller anställer studenter för att medverka i workshops, med mera.

3.11 Fråga 15: Värdering utifrån dimensioner i SUHF:s ramverk

Fråga: *Värdera era styrkor i relation till dimensionerna i SUHF:s ramverk*

Enkäten innehöll några värderingsfrågor som relaterar till SUHF:s ramverk som var ute på remiss samtidigt som enkäten besvarades. Några lärosäten anmärkte på detta i fritextsvaren, och nämner exempelvis att dimensionerna kan komma att ändras i det slutgiltiga ramverket eller att det inte går att utvärdera lärosätena utifrån ett ramverk

som ännu inte äger giltighet. Det kan därmed finnas särskild anledning att tolka svaren på denna fråga med särskild försiktighet.

Även nätverken/organisationerna fick en fråga om samma dimensioner. Frågan är något annorlunda ställd och lyder: *Värdera vilka högskolepedagogiska områden ni upplever som särskilt angelägna att utveckla (3= Mycket angeläget, 2= Någorlunda angeläget, 1= Mindre angeläget).* Dessa svar redovisas också i tabell 7 för att enklare kunna jämföras med lärosätens svar. Märk väl att ett högt värde hos nätverken uttrycker ett större behov av utveckling.

Fråga: Värdera era styrkor i relation till dimensionerna i SUHF:s ramverk (3= Mycket välfungerande vid lärosätet, 2=Fungerar någorlunda vid lärosätet, 1= Här behöver lärosätet utvecklas betydligt)	Medel	Antal 1-svar	Nätverkens värdering av utvecklingsbehov
1 Lärosätet ansvarar för att kompetens och stöd inom högskolepedagogik görs tillgängligt för verksamheten	2,7	2	2,7
2 Akademiskt lärarskap innebär ansvarstagande på alla nivåer	2,0	7	2,5
3 Studie- och lärandemiljö underlättar studentcentrerat lärande och social interaktion	2,4	1	2,5
4 Infrastrukturer underlättar administration, samarbete och utveckling	2,2	5	2,3
5 Incitamentstrukturer och belöningsystem bidrar till pedagogisk utveckling	1,9	9	2,8
6 Högskolepedagogisk forskning och utveckling bidrar till lokalt, nationellt och internationellt förankrad kunskap om de förutsättningar som omger lärande i högre utbildning	1,8	11	2,8
7 Erfarenhetsutbyte bidrar till att det akademiska lärarskapet vid lärosätet sprids och fördjupas, vilket genererar högre kvalitet i utbildningarna inom och mellan lärosäten	2,3	2	2,7
8 Pedagogiskt ledarskap utgör en synlig och legitim roll på flera nivåer i lärosätets organisation	1,8	14	2,8

Tabell 7: Sammanställning av lärosätens svar på fråga 15, och nätverkens svar på fråga 3.

Det är svårt att använda den här typen av skalor som mått på hur väl arbetet fungerar, utan att ha någon form av baslinje. Respondenter kommer att göra olika värderingar, en individ som brinner starkt för en viss dimension kan exempelvis bidra till att lärosätet har ett bra arbete med dimensionen *och samtidigt* se en större utvecklingspotential än någon som är mindre insatt i frågan.

Värdena är därför främst intressanta i relation till varandra:

Fråga 15.1 Lärosätet ansvarar för att kompetens och stöd inom högskolepedagogik görs tillgängligt för verksamheten (medel 2,7) – är den fråga med högst medelvärde och den enda frågan där medianen är 3 (på alla andra frågor är medianen 2). Det kan vara en indikation på att många lärosäten är bra på att tillgängliggöra kompetens och stöd inom högskolepedagogik i verksamheten. Det går inte att se någon skillnad mellan större och mindre lärosätens svar.

Fråga 15.3 Studie- och lärandemiljö underlättar studentcentrerat lärande och social interaktion (medel 2,4) – är den fråga som får näst högst medelvärde. Inte heller här är det någon skillnad mellan större och mindre lärosäten.

Fråga 15.7 Erfarenhetsutbyte bidrar till att det akademiska lärarskapet vid lärosätet sprids och fördjupas, vilket genererar högre kvalitet i utbildningarna inom och mellan lärosäten (medel 2,3) – har tredje högst skattat värde. Återigen finns det ingen skillnad mellan hur större och mindre lärosäten svarar.

De frågor som får lägst värden är 15.8 och 15.6, följt av 15.5.

Fråga 15.8 Pedagogiskt ledarskap utgör en synlig och legitim roll på flera nivåer i lärosätets organisation (medel 1,8) – är den fråga där flest svarar att det finns stort behov av utveckling. Det finns samtidigt flera lärosäten som svarar att det redan fungerar mycket bra. Både bland de positiva och negativa svaren finns olika typer av lärosäten: Bland de som svarar mest positivt finns fyra universitet, två högskolor och två övriga enskilda utbildningsanordnare. Bland de som svarar mest negativt finns åtta universitet, fyra högskolor och två konstnärliga högskolor. Stora breda universitet svarar alltså mer negativt, medan mindre lärosäten i högre utsträckning svarar positivt. Det är kanske inte heller oväntat om det pedagogiska ledarskapet har svårare att göra sin synligt i stora organisationer jämfört med vid mindre.

Fråga 15.6 Högskolepedagogisk forskning och utveckling bidrar till lokalt, nationellt och internationellt förankrad kunskap om de förutsättningar som omger lärande i högre utbildning (medel 1,8) – Svaren går att ställa i relation till frågorna 6-9, där lärosätena får beskriva vilka högskolepedagogiska områden de arbetar med, var det finns behov av mer kunskap och vilka som är deras egna styrkor. I svaren framgår att det pågår forskning inom alla de områden där respondenterna anser att det behövs mer kunskap, och att en del lärosäten uppfattar sig själva som starka inom de områdena. På samtliga områden är det fler som faktiskt bedriver forskning (fråga 7) än som anser att det behövs mer kunskap (fråga 6). Att respondenterna ändå värderar sina insatser så lågt på fråga 15.6 tycks därmed något motsägelsefullt. Det är svårt att veta hur det ska tolkas.

15.5 Incitamentstrukturer och belöningsystem bidrar till pedagogisk utveckling (medel 1,9) – frågan går att ställa i relation till fråga 5 gällande hur det pedagogiska ledarskapet stöttas. På den frågan har vi haft med en svarskategori Meriteringssystem/medelstilledning. Bland de sju lärosäten som svarar att incitamentstrukturer och belöningsystem fungerar mycket bra, så har fyra också lyft fram meriteringssystemen på fråga 5. Bland de nio som däremot svarar att incitamentstrukturer och belöningsystem behöver bli bättre, har bara tre lyft fram meriteringssystemen som en form av nuvarande stöd på fråga 5. Antalet svar är givetvis för litet för att dra några tydliga slutsatser, men kan ses som en antydning om att de lärosäten som tar hänsyn till pedagogiska meriter inom sina meriteringssystem upplever att det bidrar till den pedagogiska utvecklingen.

Nätverkens svar i kontext

Nätverkens svar korrelerar relativt bra med lärosätenas svar: De områden som lärosätena anser behövas utvecklas, är högst rankade som viktiga utvecklingsområden enligt nätverken. Den enda tydliga diskrepansen gäller fråga 15.1, där lärosätena anser att det fungerar relativt bra medan nätverken ser behov av utveckling.

I likhet med några lärosäten så nämner ett av nätverken att SUHF:s ramverk inte är färdigförankrat/beslutat.

Lärosäten utan högskolepedagogisk enhet

För att se om det finns några tydliga implikationer av att inte ha en högskolepedagogisk enhet, har vi tittat särskilt på hur de fyra lärosäten som saknar en högskolepedagogisk enhet värderar sina styrkor. Ett av lärosätena har inte besvarat frågorna. Ett lärosäte värderar sitt arbete lågt, med många 1:or. Övriga två lärosäten utan högskolepedagogisk enhet skiljer sig inte från de lärosäten som har en högskolepedagogisk enhet.

3.12 Fråga 16: Övriga kommentarer

Nästan alla svar på denna fråga rör synpunkter på själva enkäten. Av dessa handlar hälften om fråga 15 *Värdera era styrkor i relation till dimensionerna i SUHF:s ramverk*, och de svaren tar exempelvis upp att SUHF:s ramverk är på remiss (under tiden då enkäten besvarades) och därmed ännu inte är förankrad vid lärosätena utan kan komma att revideras.

Det finns två svar som inte behandlar själva enkäten. Båda dessa handlar istället om finansiering och resurser. Det första svaret efterfrågar möjlighet att söka forskningsmedel för större projekt, samt möjlighet till forskarskola inom högskolepedagogik och lärartjänster för högskolepedagogiska utvecklare. Det andra

svaret tar upp att det måste tillsättas resurser om lärosätena ska arbeta med ett högskolepedagogiskt lyft, eller att lärosätena får krav på sig att ha ett visst stöd. Till detta bör även noteras att resurser och finansiering även var något som lyftes fram av flera lärosäten som svar på fråga 10 om utmaningar och hinder.

4. Nätverkens svar

Några av nätverks ansvar redovisas ovan tillsammans med lärosätenas svar. Resterande svar redovisas här.

4.1 Bakgrundsfrågor

Fråga 1: *Vilket nätverk representerar du?*

Fråga 2: *Vad är din roll inom nätverket?*

De nätverk och organisationer som har besvarat enkäten är:

- Svenska Riksorganisationen för Öppen Flexibel Distansutbildning, SVERD
- Sveriges förenade studentkårer, SFS
- Högskolepedagogiska chefsnätverket, HPCF
- Swednet
- Include
- SUHF

I de flesta fall har enkäten besvarats av styrelsen/styrgruppen eller ordförande. I ett fall har den besvarats av verkställande ledamot.

4.2 Fråga 4: Samarbeten som kan utvecklas

Fråga: *Vilka "vita fläckar" finns i fråga om samarbeten inom högskolepedagogisk utveckling? Vad finns det för samarbeten som skulle kunna utvecklas?*

Respondenterna tycks generellt anse att det finns mycket att vinna på ökat samarbete mellan lärosätena, som ett sätt att undvika att samma sak görs parallellt på flera lärosäten.

Tre av respondenterna lyfter att kurser/utbildning inom högskolepedagogik borde kunna samordnas bättre nationellt. Två teman som nämns för sådana kurser är hållbar utveckling samt pedagogiskt ledarskap. En respondent föreslår även lärosätessammansatta mentorsprogram för nya pedagogiska ledare.

En respondent föreslår lärarutbyten mellan pedagogiska utvecklingsenheter.

En respondent uppger ett behov av kvalitetsutveckling/kriterier/ramverk (något som också nämns av ett lärosäte i svaret på fråga 3, som redovisas tillsammans med lärosätenas svar på frågorna 6-9 i avsnitt 3.6.b ovan).

En respondent föreslår ökat samarbete mellan lärosätena kring öppna lärresurser.

Två respondenter nämner hybridundervisning, dock utan att specificera i vilken form sådana samarbeten skulle ske. Det går att tänka sig flera alternativ, exempelvis gemensamma kurser för de som ansvarar för digital högskolepedagogik, eller mer konkret att olika lärosäten/kurser delar på digitala inslag men har separata campusförlagda moment/examination.

En respondent tar upp att samarbetet med studenterna bör utvecklas, men att det inte får belasta studentkårerna mer än vad de har resurser till.

Någon respondent nämner att det saknas resurser för det koordinerande arbetet för att kunna dela och sprida kunskap och samarbeta.

En respondent föreslår att samordningen bör göras av Högskolepedagogiska chefsnätverket, HPCF, men att UHR skulle kunna synliggöra det samlade kursutbudet kring högskolepedagogik.

4.3 Fråga 5: Vad nätverken kan bidra med

Fråga. Vad kan ert nätverk bidra med inom det högskolepedagogiska lyftet?

Respondenterna beskriver en bredd av områden där de kan bidra. Det stora variationerna tyder på att nätverken och organisationerna kan komplettera varandra, svaren överlappar inte i någon större grad.

Svenska Riksorganisationen för Öppen Flexibel Distansutbildning (SVERD)	Kvalitetsutveckling (kvalitetskriterier/ramverk). Högskolepedagogik på micro, meso och macronivå. OER, öppna lärresurser. Internationell omvärldsbevakning. Framtidens lärande och det sociala kontraktet (Futures of Education).
Sveriges förenade studentkårer, SFS.	SFS arbetar aktivt med högskolepedagogik och har det som treårig fokusfråga, varav två år av arbetet återstår. Som representant för en mycket stor del av Sveriges studenter kan SFS bidra med ett student- och doktorandperspektiv. SFS kan delta i seminarier/paneler/workshops osv och kan vid behov t.ex. bidra med utlysning av studentrepresentanter. Vi är även öppna för att ytterligare bistå i arbetet på andra vis.

Högskolepedagogiska chefsnätverket	Förankra och inventera behov och önskemål Följa upp resultat i viss mån Bidra vid en eventuell granskning/utvärdering av lyftet Beslutsmandat på lärosätetsnivå
Swednet	Stimulera till samarbete bland lärarna – skapa forum; kunskap om rollen ped. utv. – krav på rollen, identitet, meritering inom rollen; mentorsprogram – mentor utan för egna lärosätet; Ett hållbart och långsiktigt erbjudande om kompetensutveckling för högskolepedagogiska utvecklare • (Ny) Kurs för nya pedagogiska utv enl ovan • Strategiska kurserna för erfarna ped utv (befintlig kurs) • Kurs för pedagogisk sakkunniga (bef kurs) • Ännu ej identifierade behov... t.ex examination Kontakt med lärosätena, en bild av lärares och studenters erfarenheter
Include	Vi skulle kunna bidra med temadagar kring Högskolepedagogik kopplat till (breddad rekrytering och) breddat deltagande.
SUHF	Ett gemensamt nationellt ramverk för högskolepedagogisk utveckling som är förankrat vid landets lärosäten. Ställa krav på staten, men också själva initiera diskussioner om hur man lokalt kan arbeta med och för finansiering av forskning som ligger till grund för universitetets och högskolors högskolepedagogiska verksamhet. Diskutera gemensamma och diversifierade strukturer och system för hur "undervisningstid" tolkas och används i en modern digital och fysisk utbildningsmiljö. Särskilt trycka på arbetet med att skapa incitamentstrukturer som stimulerar lärare att lägga tid på att utveckla sin pedagogiska skicklighet. Anordna mötesplatser/ konferenser/ genomlysningar på olika teman

Tabell 8: Vad nätverken/organisationerna kan bidra med.

Både SVERD och SFS nämner att de kan bidra till att arbeta internationellt med omvärldsbevakning respektive att driva frågor gentemot europeisk aktörer, SFS nämner dock detta först i sitt svar på fråga 6.

4.4. Fråga 6 – Hur nätverken kan stärkas

Fråga. Hur skulle ert nätverk kunna stärkas i arbetet med det högskolepedagogiska lyftet?

Fem respondenter nämner att de önskar resurser för att kunna utveckla sitt arbete och stödja det högskolepedagogiska lyftet mer.

Ett nätverk nämner att om den högskolepedagogiska arbetet stärks på lärosätena, så kommer nätverket också att stärkas – något som förefaller naturligt då flera nätverk bärs upp av personer som jobbar på lärosätena.

4.5 Fråga 7-8 – Behov av utveckling och stöd gällande SUHF:s ramverk

Fråga: Värdera vilka högskolepedagogiska områden ni upplever som särskilt angelägna att utveckla.

Fråga: Finns det något vad gäller SUHF:s ramverk som UHR skulle kunna understödja inom projektet Högskolepedagogiskt lyft?

Enkäten innehöll en fråga om vilka områden inom SUHF:s kommande ramverk som nätverken anser är särskilt angelägna att utveckla (fråga 7). De olika dimensionerna som ska värderas är samma som på lärosätenas motsvarande fråga. Svaren presenteras därför tillsammans med lärosätenas svar rörande dimensionerna i SUHF:s ramverk i avsnitt 3.11 ovan.

En fråga handlade också om hur UHR inom projektet Högskolepedagogiskt lyft skulle kunna stödja SUHF:s ramverk (fråga 8).

Följande förslag nämns kring vad UHR skulle kunna göra:

- Gemensamma stöd vad gäller diskussioner, erfarenheter och resurser
- Mall för översyn av pedagogisk utveckling
- Statistik
- Forskningsmöjligheter för pedagogisk utveckling och högskolepedagogisk forskning för lärare
- Pedagogiskt ledarskap (inkl statushöjning för pedagogiska utvecklare)
- Att vara en arena för kunskapsutbyte
- Kunskapsspridning och delande

Ett nätverk påpekar att ramverket inte är klart. Nätverkens svar kommer inte nödvändigtvis vara applicerbara när ramverket presenteras. Ett nätverk nämner också att ramverket inte omfattar allt som ingår i det högskolepedagogiska lyftet. Det är viktigt att ta dessa begränsningar i beaktning.

4.6 Övriga kommentarer

Flera av respondenterna har valt att lämna övriga kommentarer.

En respondent lyfter att det finns en risk att regeringsuppdraget kring Kvalitet i distansutbildning åsidosätts genom hopslagningen med Högskolepedagogiskt lyft. Samma respondent lyfter att det behövs ett nytänk eller systemskifte kring högskoleutbildningen i stort, med Nederländerna som exempel.

En respondent framhåller vikten av att alla forskarstuderande genomgår högskolepedagogisk utbildning under sin forskarutbildning, och att alla som undervisar löpande kompetensutvecklas inom området.

En respondent föreslår att Högskolepedagogiska lyftet skulle kunna stimulera återväxten av pedagogiska utvecklare genom att medfinansiera strategiska nationella kurser för pedagogiskt ledarskap och pedagogiska utvecklare på flera olika nivåer. Det skulle exempelvis kunna göras genom Swednet eller HPCF.

5. Slutsatser

5.1 Skillnader och styrkor hos olika slags lärosäten

5.1.1 Skillnader och styrkor efter lärosäteskategori

Lärosätena har kategoriserats utifrån typ av lärosäte: Stora breda universitet, fackinriktade universitet, nya universitet, högskolor, konstnärliga högskolor och övriga enskilda utbildningsanordnare. Detta är en etablerad indelning och vi har utgått från att det generellt finns vissa särskiljande drag hos dessa kategorier som gör kategoriseringen intressant som utgångspunkt för vidare analys av enkätsvaren. På det stora hela är skillnaderna dock inte särskilt stora, men det finns några aspekter som sticker ut.

Att inte ha någon högskolepedagogisk enhet tycks vara vanligare vid mindre lärosäten: Tre av de fyra lärosäten som saknar en högskolepedagogisk enhet är övriga enskilda utbildningsanordnare och det fjärde är en mindre högskola.

Hos de lärosäten som saknar en högskolepedagogisk enhet tycks även strukturen för ledningens engagemang i den högskolepedagogiska utvecklingen vara svagare eller saknas helt. Det behöver dock inte betyda att övriga enskilda utbildningsanordnare mer generellt skulle ha ett svagare engagemang från ledningen, utan observationen rör endast lärosätena utan högskolepedagogisk enhet.

Bland de lärosäten som svarar att de arbetar med **digitalisering**, antingen som ett aktuellt utvecklingsområde, ett område där lärosätet bedriver forskning eller en av lärosätets styrkor, så finns det här en överrepresentation av lärosäten inom kategorin universitet (stora breda-, fackinriktade-, och nya universitet). Det är dock svårt att dra

några slutsatser av detta. Det går inte att se några samband mellan svaren rörande digitalisering och andra delar av enkäten. Det torde inte heller finnas något självklart samband mellan ett lärosätes storlek och dess benägenhet att satsa på digitalisering. Möjligen har de större universiteten mer forskningsresurser, vilket innebär att fler kan forska om digitalisering, något som i förlängningen spiller över i form av mervärden för utbildningsverksamheten.

Av de elva lärosäten som anger **examination** som ett utvecklingsområde, ingår samtliga stora breda universitet (sex stycken) och två nya universitet. Det är svårt att ge någon förklaring till varför stora universitet skulle vara mer intresserade av att satsa på pedagogiken kring examination. Möjligen har de stora lärosätena fler stora grupper och ett större behov av att utveckla mer effektiva former för massexamination – men resonemanget är något osäkert eftersom det inte är självklart att stora lärosäten faktiskt har större studentgrupper. Det är dock en fråga som går att diskutera närmare.

5.1.2 Skillnader och styrkor efter studentantal

För att identifiera ytterligare skillnader mellan olika typer av lärosäten, så jämförde vi även svaren baserat på lärosätenas storlek sett till antalet studenter.

Samma mönster som finns mellan lärosäteskategorierna återfinns även här. Stora lärosäten sticker ut vad gäller arbete med digitalisering och examination, små lärosäten saknar oftare högskolepedagogiska enheter.

Några fler skillnader framträder dock. På lärosätenas fråga 4, gällande hur ledningen är engagerade i det högskolepedagogiska utvecklingsarbetet, är det vanligare vid större lärosäten att personer från ledningen leder arbetet, t ex genom ordförandeposten i en arbetsgrupp eller styrgrupp. Vid mindre lärosäten är det istället vanligare att den som ansvarar för högskolepedagogiska frågor rapporterar direkt till ledningsgruppen. En tänkbar förklaring till denna skillnad kan vara att olika strukturer för arbetet behövs beroende på organisationernas storlek, och att en modell som fungerar bra i en stor organisation inte är ändamålsenlig i mindre organisationer med kortare beslutsvägar.

Det högskolepedagogiska arbetet har inte samma bredd vid mindre lärosäten. Av de lärosäten med mindre än 1 000 studenter uppger få lärosäten att de ingår i högskolepedagogiska nätverk. De större lärosätena lyfter också fram flera olika områden på frågorna 6-9. Vi delade in lärosätena i två grupper baserat på antalet studenter: En grupp bestående av de 17 lärosäten med 48–8 382 studenter och en grupp bestående av de 17 lärosäten med 8 570–39 702 studenter (VT2022). Gruppen med större lärosäten uppgav i genomsnitt 4,1 områden som de just nu utvecklar, medan gruppen med mindre lärosäten i genomsnitt lyfte 2 områden. Att de mindre lärosätena uppgav färre utvecklingsområden är föga förvånande. Samtidigt borde det högskolepedagogiska behovet bland studenter och lärare på lärosätet inte vara beroende av antal. Detta tyder

på att de mindre lärosätena skulle ha större nytta av att exempelvis ingå i högskolepedagogiska nätverk, vilket de gör i mindre utsträckning, som tidigare nämnt.

Något anmärkningsvärt är att inget av de tio största lärosätena uppger att de använder utvärderingar eller enkäter som ett sätt att engagera studenterna i det högskolepedagogiska utvecklingsarbetet. Detta är å andra sidan vanligare bland de mindre och medelstora lärosätena. En förklaring kan vara en underrapportering i svaren. Om så inte är fallet bör orsakerna för denna skillnad diskuteras vidare. Av svaren att döma vägs det exempelvis inte upp av någon annan form av studentmedverkan skulle ske oftare vid stora lärosäten.

Flera lärosäten nämner resurserna som ett viktigt hinder för den högskolepedagogiska utvecklingen. Därför övervägde vi att göra en separat jämförelse utifrån lärosätenas intäkter för utbildning, men eftersom detta är starkt korrelerat med studentantalet så bedömde vi att det inte skulle tillföra något nytt i undersökningen.

6. Rekommendationer och förslag

6.1 Områden i särskilt behov av utveckling

Digitalisering lyfts fram som ett tydligt utvecklingsområde i frågorna 6-9 och det syns även i svaren på fråga 13 att digitalisering och digital högskolepedagogik är ett område där lärosätena har kommit olika långt.

Flera respondenter lyfter även fram **examination** där de arbetar med högskolepedagogisk utveckling. Det är dock få som lyfter fram det som en styrka, kanske för att de anser att mycket utveckling återstår. UHR bör inom projektet lyfta frågan om hur relationen mellan högskolepedagogik och examination kan utvecklas mer.

Vidare tycks det utifrån resultatet finnas ett behov av utveckla den högskolepedagogiska **meriteringen**. Många respondenter uppger att bristen på incitament, att högskolepedagogiken inte värderas eller är meriterande inom akademien, utgör ett stort hinder för utvecklingen på området (avsnitt 3.7, fråga 10).

Utifrån svaren på fråga 5, är det tydligt att de incitament som finns för högskolepedagogisk utveckling i huvudsak riktar sig till enskilda anställda. Många respondenter uttrycker också ett behov av att **synliggöra och uppvärdera** det högskolepedagogiska ledarskapet (avsnitt 3.11, fråga 15).

Om alla incitamenten sker på individnivå, exempelvis genom meriteringssystem, så blir det inte tydligt för institutions- eller fakultetsledningar varför även de ska prioritera och uppmuntra den högskolepedagogiska utvecklingen på en mer generell/strukturell nivå. Därför finns det skäl att se över möjligheten att införa incitament eller andra styrinstrument på andra nivåer i organisationen. Förutom direkt medelstilldelning är

det tänkbart att det kan integreras bättre i lärosätenas **kvalitetssäkringssystem**, något som två av nätverken berör i fråga 3 (se avsnitt 3.6 om lärosätenas frågor 6-9).

Slutligen så sticker **akademisk litteracitet** ut som ett område där det i dagsläget tycks bedrivs mer forskning än faktisk utveckling/implementering, något som tyder på att fler lärosäten skulle kunna utvecklas inom området framöver. Kanske kan de lärosäten som lyfter området i sina svar, ge en mer utvecklad bild, exempelvis hur och när den forskning som bedrivs kan komma att leda till förändringar i den faktiska verksamheten.

6.2 Förslag på kommande aktiviteter

En del i uppdraget är att utifrån sammanställningen och analysen föreslå åtgärder som UHR bör genomföra under projekttiden för att bidra till ett högskolepedagogiskt lyft.

Fördjupning rörande digitalisering

SFS rekommenderar att en del av projektet Högskolepedagogiskt lyft fokuserar särskilt på frågorna om digitalisering (inkl. hybridundervisning), i och med att så många lärosäten uppger ett pågående arbete inom området. Även två av nätverken lyfter fram digital undervisning/hybridundervisning som ett område där det behövs mer kunskap. Det framgår dock inte av materialet vilka behov av stöd lärosäten har inom just det området. En tänkbar väg framåt kan vara att UHR tillsätter en arbetsgrupp med representanter från de lärosäten som uppger att de har styrkor inom det digitala området (*Linnéuniversitetet, Umeå Universitet, Mittuniversitet, Karlstad universitet, Örebro universitet, Högskolan Dalarna, Stiftelsen högskolan i Jönköping, Sveriges lantbruksuniversitet, Försvarshögskolan, samt Örebro Teologiska Högskola*) som får i uppdrag att sammanställa och sprida kunskap inom fältet. En annan tänkbar väg framåt kan vara att UHR genomför en fördjupad kartläggning av hur arbetet med digitalisering fungerar och vilka utmaningar lärosätena står inför. Det är inte osannolikt att detta område överlappar med UHR:s pågående uppdrag om kvalitet i distansundervisning, men det digitala området är samtidigt bredare än bara distans.

Kvalitetsarbete och incitament

Vad gäller frågan om att uppmuntra högskolepedagogisk utveckling inom ramen för kvalitetsarbetet, så bör UHR föra en dialog med Universitetskanslersämbetet (UKÄ) om huruvida detta kan belysas inom ramen för det nationella kvalitetssäkringssystemet. UKÄ genomför just nu ett utvecklingsarbete som ska resultera i en reviderad metod för kvalitetssäkring, som ska vara på plats 2023. Om det är för sent att påverka själva metoden, kan det fortfarande finnas möjlighet att ta med frågan i form av underlag till nya bedömargrupper om sådana ska tillsättas.

UHR skulle även kunna initiera en vidare undersökning av hur meriteringen av högskolepedagogisk skicklighet och utveckling är utformad vid de lärosäten som lyfter fram den typen av stöd (i enkätsvaren nämner *Göteborgs universitet, Malmö universitet, Mittuniversitetet, Luleå tekniska universitet, Mälardalens universitet, Högskolan i Halmstad, Högskolan Väst, Blekinge Tekniska Högskola och Sophiahemmet Högskola* att de har sådana stöd i svaren till fråga 5, medan *Uppsala universitet, Umeå universitet, Mälardalens universitet och Blekinge Tekniska Högskola* lyfter fram det som styrkor på fråga 9, men möjligen finns det fler lärosäten som också kan tjäna som goda exempel).

Främja samarbete rörande kurser och utbildning

Flera av lärosätena efterfrågar gemensamma kurser och utbildningar, och flera av nätverken/organisationerna nämner att kurser och utbildningar i högskolepedagogik borde gå att samordna bättre nationellt. SFS föreslår att UHR inom ramen för projektet främjar sådana samarbeten.

Tilldela medel för stöd inom prioriterade delområden

Flera av nätverken/organisationerna nämner att de kan stötta det högskolepedagogiska lyftet, men att det vore önskvärt med resurser för det arbetet. SFS föreslår att UHR i samråd med referensgruppen ringar in ett antal prioriterade områden inom projektet och därefter låter nätverken/organisationerna såväl som lärosätena föreslå hur var och en kan bidra samt vilka resurser som i så fall behövs. Exempelvis skulle detta kunna innebära förslaget från ett av nätverken, att UHR medfinansierar strategiska nationella kurser för att stimulera återväxten av pedagogiska utvecklare – det skulle bli ett sätt för nätverket att bidra till förslaget ovan om att *Främja samarbete rörande kurser och utbildning*.

6.3 Övriga slutsatser

Några av referensgruppens frågor är svåra att ge direkta svar på baserat på enkätsvaren.

I uppdraget ingår en fråga om att identifiera styrkor och svagheter. Detta redogörs delvis för i avsnitt 3.11 där vi går igenom hur lärosätena och nätverken och intresseorganisationerna har värderat olika områden. Det är dock svårt att använda den typen av skattningar för att bedöma om arbetet inom ett område sammantaget fungerar bra eller dåligt. Även för de övriga frågorna är det svårt att använda enkätsvaren som ett mått på kvalitet inom området.

SFS föreslår istället att projektet fokuserar på de områden där många respondenter indikerar att det finns utvecklingspotential (förslagsvis de områden och aktiviteter som nämns under avsnitt 6.1 och 6.2).

Vad gäller möjligheten att identifiera gemensamma nämnare hos de lärosäten som är starka inom ett område, är materialet för litet för att identifiera statistiska samband. Vi har i en del fall försökt resonera utifrån det som framgår av enkätsvaren, men för att verkligen förstå vad en viss lärosäten gör "rätt" skulle man behöva undersöka arbetssätten i mer detalj än vad enkätsvaren tillåter.

Om det finns ett intresse av att klustra lärosäten, exempelvis för att bilda särskilda arbetsgrupper för att arbeta vidare med ett visst område, så torde det mest pålitliga urvalet vara att se till vilka lärosäten som själva beskriver att de har en styrka inom området i fråga.